

della sociolinguistica, della variazione e del plurilinguismo. Nell'edizione 2011 la scelta è caduta, dal versante sincronico, sulla *Linguistica formale* (Anna Belletti, Università di Siena Stranieri) e su *Linguistica e Semiotica* (Marina Catricalà, Università di Roma Tre). Nel primo dei due moduli sono stati forniti elementi per l'analisi linguistica formale nell'ambito della morfosintassi con particolare attenzione per lo studio di alcune strutture sintattiche specifiche (tra cui frasi al passivo, frasi con focalizzazione, cenni a frasi relative); Belletti si è posta l'obiettivo di illustrare come l'analisi linguistica condotta con strumenti teorici precisi possa contribuire alla comprensione di fenomenologie nell'acquisizione di lingue prime e seconde, e più in generale in forme atipiche di linguaggio. Dal canto suo Marina Catricalà si è occupata di illustrare le numerose valenze del binomio *semiotica e linguistica* e gli approcci multiprospettici che caratterizzano la riflessione sul rapporto fra teoria generale del segno e modelli esplicativi e descrittivi delle lingue in prospettiva storica e descrittiva. Georges Lüdi dell'Università di Basilea ha invece toccato il tema della *Sociolinguistica del plurilinguismo* di estrema attualità nelle società postmoderne caratterizzate da una forte mobilità di popoli che comporta la creazione di nuovi spazi comunicativi ove varietà nuove convivono con lingue che acquistano status e posizionamenti nuovi rispetto al recente passato. I temi trattati hanno spaziato dalle *deterritorialized linguistic minorities* al *plurilinguaging* e anche ai complessi problemi di traduzione in contesti plurilingui. Le lezioni focalizzate sulla *Linguistica storica* (Patrizia Solinas, Università Ca' Foscari, Venezia) e sulla *Linguistica tipologica* (Anna Giacalone Ramat, Università di Pavia) hanno permesso ai corsisti un aggiornamento su temi di consolidata tradizione quali quello delle lingue e delle epigrafi dell'Italia settentrionale preromana (Solinas) ovvero della linguistica tipologica con particolare riguardo al mutamento linguistico visto attraverso la lente della tipologia diacronica (Giacalone Ramat). Ma il Corso vanta anche un "fiore all'occhiello" che è quello della 'visita culturale' che permette un'autentica immersione in aree particolari del Friuli. Infatti negli anni i corsisti hanno potuto visitare importanti centri culturali e plurilingui del Friuli Venezia Giulia da Aquileia a Cividale, dalle Valli del Natisone a Timau, comunità germanofona alloglotta, fino a Tarvisio, un centro quadrilingue che da vita ad autentico laboratorio del plurilinguismo e delle lingue in contatto. I corsisti hanno a loro disposizione un sito web del Corso (<http://corsosig2011.uniud.it>) in grado di fornire agli interessati tutte le indicazioni necessarie sulle modalità di iscrizione (che avviene tramite bando diffuso on line a maggio dalla Società Italiana di Glottologia web.unimc.it/sig), sugli aspetti logistici e organizzativi, sulla struttura didattica del Corso (docenti impegnati nella attività formativa, programma e argomenti delle lezioni, abstract delle lezioni e bibliografia proposta ai corsisti), sugli aspetti logistici e organizzativi. L'inaugurazione si è tenuta a San Daniele del Friuli alla presenza del Sindaco della cittadina collinare e delle Autorità locali e accademiche. La cerimonia di chiusura si è tenuta all'Università di Udine alla presenza del Magnifico Rettore prof. ssa Cristiana Compagno, del Presidente della Società Italiana di Glottologia prof. ssa Stefania Giannini, del Direttivo della Società e del comitato promotore locale formato dai docenti di linguistica dell'Università di Udine.

Raffaella Bombi

XXIV Congrès Internacional d'ICOS sobre Ciències Onomàstiques (Barcelona, 5-9 de setembre de 2011). — L'any 2008, amb la finalitat de donar a conèixer internacionalment l'onomàstica catalana, la Comissió de Toponímia de Catalunya, amb la col·laboració de la Universitat de Barcelona (UB) i la Universitat de València (UV), va planificar una candidatura per sol·licitar l'organització del XXIV Congrès Internacional de Ciències Onomàstiques de l'any 2011 en el marc dels congressos d'onomàstica que The International Council of Onomastic Sciences (ICOS) celebra cada tres anys.

D'aquesta manera, durant el primer semestre de 2008 es va planificar la candidatura, que inicialment tenia dues seus, Barcelona i València. El professor Joan Tort de la UB i el professor Emili Casanova de la UV van presentar i defensar aquesta candidatura al congrés d'ICOS que es va realitzar a Toronto del 17 al 22 d'agost de 2008, i en què s'havia d'elegir la seu del congrés següent. La candidatura catalana, que competia amb la de Glasgow, va guanyar la votació per ser la seu de l'any 2011, si bé amb la restricció que, per raons logístiques, solament podia tenir una única seu, que finalment es va fixar a Barcelona. A partir d'aquell moment es van iniciar les tasques d'organització del congrés que s'havia de portar a terme entre el 5 i el 9 de setembre de 2011.

L'organització del Congrés, doncs, ha estat llarga, ja que formalment es va iniciar el 9 de maig de 2008, en què es va constituir el grup de treball per planificar la candidatura per organitzar el congrés. Posteriorment, una vegada concedida l'organització des d'ICOS, es van constituir el comitè organitzador i el comitè científic del congrés. Durant aquests tres anys les tasques han estat feixugues i complexes —per exemple, s'han realitzat una quarantena de reunions del comitè organitzador i dels grups de treball de les diferents àrees (exposició bibliogràfica, tallers, homenajes, etc.)—, una feina que, a més, es va intensificar durant els últims mesos abans del congrés.

Des del punt de vista científic, el Congrés, que es va dedicar de manera especial als noms de lloc i la vida quotidiana, es va estructurar en dotze seccions:

1. Terminologia
2. Teoria onomàstica
3. Onomàstica i lingüística
4. Noms de la societat
5. Antroponomàstica
6. Toponomàstica
7. Onomàstica i història
8. Onomàstica i geografia
9. Onomàstica i cultura
10. Cartografia i noms de lloc: noves plataformes de gestió de la informació
11. Onomàstica i processos d'estandardització
12. Onomàstica catalana

Cada secció comptava amb un equip, format per un president i generalment dos ajudants, que va ser l'encarregat d'avaluar i posteriorment ordenar les propostes de comunicació de cada secció.

El Congrés es va estructurar en tres comitès:

1. El comitè d'honor, que estava format pel president d'honor del Congrés, Ferran Mascarell, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i pel president executiu, Josep Moran, director de l'Oficina d'Onomàstica de l'Institut d'Estudis Catalans i vicepresident de la Comissió de Toponímia de Catalunya (CTC).

2. El comitè científic, que estava compost pel coordinador, Joan Tort, professor del departament de geografia de la UB, i els presidents de les dotze seccions: 1. Julia Kuhn; 2. Olga Molchanova; 3. Willy Van Langendock; 4. Elwys De Stefani; 5. Jean Germain; 6. Maria Dolores Gordón; 7. Emili Casanova; 8. Peter Jordan; 9. Donatella Bremer; 10. Jaume Miranda; 11. Joan Anton Rabella, i 12. Albert Turull.

3. I el comitè organitzador, que estava integrat per un coordinador —Francesc Vilaró, secretari de la CTC— i els representants de la Generalitat de Catalunya —Montserrat Montagut—, de l'Institut Cartogràfic de Catalunya —Isabel Ticó—, de l'Institut d'Estudis Catalans —Joan Anton Rabella—, d'ICOS —la presidenta, Sheila Embleton, i el secretari, Elwys De Stefani—, de la

Universitat de Barcelona —Joan Tort i José Enrique Gargallo—, de la Universitat de València —Emili Casanova i Vicent M. Rosselló— i de la Societat d'Onomàstica —Josep M. Albaigès.

El Congrés va comptar amb una participació molt important: hi va haver 625 inscrits i, de les 537 comunicacions aprovades, finalment se n'hi van presentar més de 480.

El dia 5 de setembre al matí es va iniciar el Congrés amb la sessió d'obertura al paranimf de la UB, en què van participar el conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Ferran Mascarell, el vicerector de Relacions Internacionals de la UB, Carles Carreras, el president de l'Institut d'Estudis Catalans, Salvador Giner, el president executiu del Congrés, Josep Moran, el degà de la Facultat de Filologia, Adolfo Sotelo, i la presidenta d'ICOS, Sheila Embleton. Seguidament Helen Kerfoot, del Grup d'Expertes de les Nacions Unides en Noms Geogràfics (GENUNG), va ser l'encarregada de realitzar la sessió acadèmica inaugural amb la conferència titulada «Toponymy and Administration: from plazas to planets». Després d'aquesta sessió acadèmica es van inaugurar les diverses seccions i es van iniciar les comunicacions, que es van desenvolupar durant quatre dies (dilluns, dimarts, dijous i divendres) en quinze sessions paral·leles atesa la nombrosa participació.

A més de les gairebé cinc-centes comunicacions distribuïdes en dotze seccions, el Congrés també va incloure una quinzena de tallers, dues taules rodones (una titulada «Analysis and management of databases and Toponymyc / onomastic information», el dia 6, i moderada per Miquel Parella (de l'Institut Cartogràfic de Catalunya) i l'altra titulada «Onomàstica y medios de comunicació», el dia 8, i moderada per José Enrique Gargallo (de la UB)) i, d'altres actes diversos, com l'assemblea d'ICOS o una trobada d'autoritats en toponímia.

Aquesta trobada, que es va celebrar el dia 6, tenia l'objectiu de conèixer diversos models de funcionament i organització de les autoritats en la toponímia. L'acte es va iniciar amb unes paraules de benvinguda de la presidenta de la Comissió de Toponímia de Catalunya, Yvonne Griley, i seguidament la presidenta del GENUNG, Helen Kerfoot, va presentar les línies del debat i va donar la paraula al moderador de la trobada, Peter Jordan, també del GENUNG. Després de presentar els participants, es van exposar diverses experiències: Peeter Päll (d'Estònia) i Sungjae Choo (de la República de Corea) van representar els comitès centralitzats; Francesc Vilaró (de la CTC) i Laura Kostanski (d' Austràlia), els comitès regionals; Botolv Helleland (de Noruega), els comitès basats en l'assessorament lingüístic; i Ferjan Ormeling (dels Països Baixos), un exemple dels països sense autoritat en matèria de toponímia. El debat va acabar amb unes conclusions presentades per Helen Kerfoot.

Durant el Congrés es van realitzar dos actes d'homenatge: el dia 6 a la tarda, a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans, es va fer l'homenatge al Dr. Antoni M. Badia i Margarit, en què, a més de la conferència del director de l'Oficina d'Onomàstica i president executiu del Congrés, Josep Moran, dedicada a la tasca del Dr. Badia en el camp de l'onomàstica, també hi van intervenir el president de l'Institut d'Estudis Catalans, Salvador Giner, el president de la Secció Filològica, Isidor Marí, i la directora general de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, Yvonne Griley; i el dia 9, dins la secció 12 del congrés, es va realitzar un acte d'homenatge a Ramon Amigó, que és la persona que ha realitzat la tasca més important en el camp de les monografies onomàstiques a Catalunya i que ha creat una veritable escola i una acurada metodologia de treball, el qual va morir precisament una setmana després d'aquest merescut homenatge.

El dimecres 7 de setembre, i d'acord amb l'estructura dels congressos d'ICOS, no hi va haver sessions acadèmiques, sinó que es van organitzar quatre excursions diferents —entre les quals podien triar els assistents al Congrés—, que tenien una finalitat cultural i toponímica: a Montserrat; a Girona i a la Fundació Pere Coromines, de Sant Pol de Mar; al Penedès i al Garraf, concretament al castell d'Olèrdola i a Sitges; i a Barcelona, a Montjuïc, al monestir de Pedralbes i a l'Hospital de Sant Pau.

Durant tots els dies del Congrés es va poder visitar una exposició de bibliografia i materials sobre toponímia, que s'havia format a partir de la documentació facilitada pels participants.

Finalment, l'últim dia, divendres 9 de setembre, es va celebrar la segona sessió acadèmica, amb la conferència de Xavier Terrado, de la Universitat de Lleida, titulada «La contribució catalana a la ciència onomàstica», i a la tarda, després de les sessions de clausura de les respectives seccions, es va realitzar la sessió de cloenda del Congrés, amb la participació de Josep Moran, Sheila Embleton, Yvonne Griley, Jaume Miranda i Joan Tort, que, com a coordinador del comitè científic, va exposar, de manera detallada, les conclusions del Congrés.

Joan Anton RABELLA
Institut d'Estudis Catalans

Premis i distincions. — *Estudis Romànics* es congratula pels premis i distincions que al llarg d'aquest curs han rebut els membres següents de la Secció Filològica de l'Institut: Albert Jané, Premi Pompeu Fabra de la Generalitat de Catalunya; Josep Piera, que ha estat homenatjat per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua amb una jornada monogràfica al voltant de la seva obra i la seva trajectòria, dins la sèrie «Escriptors valencians actuals»; també ha estat nomenat fill adoptiu de Gandia. També ens plau felicitar els senyors Vicenç Beltran per haver estat nomenat membre de la Secció Històrico-Arqueològica i José Manuel Blecua per haver estat elegit director de la Real Academia de la Lengua Española.

[N. del C. de R.]